

Työpaja Pälkäneellä 11.2.2025 maatalouden monitavoitteisuus: pienryhmäkeskustelujen kooste

Uusia tietoja ja ajatuksia työpajan puheenvuoroista

- maatalouden kannattavuus on mahdoton yhtälö
- Miten saataisiin eurot tilalle niin, etteivät jäisi kauppaan ja teollisuuteen?
- maatalous toimii sään armoilla
- niukkuus on yhdistävä tekijä maataloudessa ja julkisella puolella
- Onko tutkimusyhteisöllä yhteinen näkemys siitä, onko luomu parempi kuin ns. tavallinen viljely?
 - o luonnonniityn hiilensidonta melko suurta
 - o ei isoa eroa luomun ja tavallisen välillä
- Miten pysyä uuden tutkimustiedon perässä?
- tiloilla on tehty ympäristötoimia
 - o kiinnostaa tuore tutkimustieto niiden vaikuttavuudesta
- seurakunnassa ja kaupungin ympäristötoimessa tunnistettu maaseutu/kaupunki vastakkainasettelu
 - o halutaan ymmärrystä maataloudesta
- noin 30 000 henkilön yhteisö voisi olla sopivan kokoinen vesiensuojelutoimia ajatellen
 - o paikallisen yhteisön voima
- ympäristötoimin saavutettu veden puhtaus on konkreettinen asia, samoin ilmasto
 - o ilmastoasian edistäminen paremman konkretian avulla
 - ilmastotoimet tuottavat hyvää
 - esim. satoisuus
 - o hiljaisen tiedon hyödyntäminen
- maataloustoimijoilla voi olla syyllisyydentunnetta
 - o ei pitäisi olla
 - o toimittava ilman syyllistämistä
- monia hyviä hankkeita
 - o Canemure

- Aito Suvi ry
 - vahvuuksina pysyvyys ja konkretia
 - tehdään asioita yhdessä, ei neuvomalla
- Tarvitseeko kaupassa olla niin paljon vaihtoehtoja?
 - kohtuullisuustalous
- ilmastokeskustelun vaikeus syntyy siitä, että puututaan nykyiseen elintasoon ja pyritään kohtuullistamaan sitä
 - kukaan ei halua luopua saavutetuista eduista
- kohtuullisuus on avainsana
- Miksi biokaasulaitos ei ottanut tuulta alleen?
 - kaasuautojen valmistuksen lopettaminen poliittinen päätös

Maatalouteen liittyviä haasteita

- peltojen korkea hinta joillakin alueilla, esim. lähellä Tamperetta
 - erityisesti lyhyt kasvukausi
- maataloustuotannolla pellon maksaminen on lähes mahdotonta
- Montako satoa maaperä kestää humuksen vähentyessä?
 - Onko tehty tutkimusta?
 - esim. Englannissa vain 40 satoa jäljellä
 - Suomen maaperä eri asia?
- maaperän ravinneköyhyys vaikuttaa tuotantoon
- peltojen sijainti
 - logistiset haasteet
- lähiruoan ongelmana logistiikka
- ulkomailla kuluttajat voivat sitoutua ostamaan suoraan tilalta, mutta se vie aikaa
- ruoka liikkuu ensin Helsinkiin
 - ongelmia tuotantoketjussa
 - yksittäisen viljelijän on vaikea muokata ketjua haluamukseen korkean hinnan vuoksi
- ohut ansaintalogiikka
 - tukimaksut ohjaavat toimintaa
- ilmastonmuutoksen tuomat haasteet
 - kasvukausi pitenee mutta tuhohyönteiset lisääntyvät
 - Mitä kannattaa viljellä?

- kuumuuden sietokykyyn ei ollut ennen tarvetta, mutta nyt on
- satokausissa huomaa vaikutuksen jo nyt
- tutkimustiedon puute
 - ”hömpätiedon” leviäminen
- vaikea rahoittaa muutoksia, joita ei voi mitata
- uusien viljalajikkeiden kehitys on liian hidasta
- keskimäärin 250 eur/ha tappio maataloudessa
- keskustelun mustavalkoisuus
 - konsensuksen löytäminen

Maatalouteen liittyvien haasteiden taklaaminen

- myynti suoraan tilalta
- tilatasolla rohkea kaikkien mahdollisuuksien käyttöönotto
 - moneen toimeen on mahdollisuus saada tukea ja asiantuntijan apua
- luomusertifikaatti
 - Miksi siitä pitää maksaa?
- byrokratian keventäminen
- Onko tuottajista hinta tärkein?
- kaupan rooli
 - Duopoli?
- suomalaisten pitäisi ymmärtää, että tuottajien pitäisi saada enemmän rahaa
 - monella mahdollisuus tehdä valinta
- suomalaisten tuotteiden vienti
 - esim. salmonellavapaus
- neuvontajärjestöjen hyödyntäminen
- ulkomaalaisten mielestä suomalainen ruoka maistuu paremmalta
 - brändäyksen tärkeys
- yhteistyö ja sen lisääminen
- yritysvaikutusten arviointi
- seurakunnat ja kunnat yhteistyössä
 - hankintojen ohjaaminen esim. paikallisuudella
- vaikuttaminen varhaiskasvatus- ja koulumaailmaan
 - jaetaan tietoa siitä, mistä ruoka tulee

- esim. luontoesikoulutoiminta
- esim. MTK mukana yrityskylässä

Maatalouden ideaalitalanne

- ihmiset houkuteltu mukaan toimiin
- ideaalinen kunta tarjoaa hyvät edellytykset toimiin
- kuluttajalla velvollisuus/vastuullisuus/kyky tehdä asioita
- hiilellä hinta/hiilensidonnalla korvaus
 - kuluttajan kulu?
- valinnoissa pitkän ajan näkökulma
 - ”Tarvitsenko tätä?”
 - ”Miten tämä vaikuttaa tulevaisuuteen?”
 - usein arvokysymyksiä

Maataloudesta viestiminen

- opettajat ovat merkittäviä vaikuttajia maatalousasenteissa ja tiedon levittämisessä
- kaupunkilaiset ja nuoret irtaantuneet maataloudesta
 - eivät tunne tuotantoa
- Miten saadaan suomalaiset syömään suomalaista ruokaa?
 - esim. puhuminen positiivisesti suomalaisista tuotteista, joita on kokeillut
- viljelijöiden ilmastotekoja ja muita ympäristötoimia on vaikea saada läpi mediassa
 - mielletään viherpesuksi ja MTK:n propagandaksi
- tuottajat kokevat, että tuotantoeläinten kohtelusta levitetään väärää tietoa
 - hyviä kokemuksia tilapäivistä; näytetään miten asiat oikeasti tehdään
 - kuitenkin osalla tiloista pelko, että ovien avaaminen johtaa kohuun
- viljelijät tekevät jo paljon ympäristötyötä
 - ohjataan isolla kepillä ja pienillä porkkanoilla
 - kuuliaiset suomalaiset toteuttavat ympäristövaatimukset tarkasti
- television ja median kuva viljelijöistä on vääristynyt, koska esillä ovat usein isoimmat tilat ja arvokkaimmat koneet
 - antavat mielikuvan, että tiloilla pyörii iso raha ja tukiaisia saadaan runsaasti
 - valtaosa tiloista kuitenkin pieniä ja sivuelinkeinot usein välttämättömiä
- tuottajajärjestö keskittynyt liikaa puolustamaan maidon ja lihan tuotantoa
 - pitäisi tuoda esille myös kasvien viljely

- somettavat viljelijät ovat inhimillinen, helposti lähestyttävä ja seurattu keino avata maatalouden arkea ja tekoja
- viestinnän tulisi olla positiivista ja konkreettista
- Voisiko viestinnässä tuoda esille kuitenkin myös uhkakuvia?
 - o esim. huoltovarmuus
- viestintä ottaa aikaa
- viestintä tulisi kohdistaa monikanavaisesti mutta kohdistetusti
 - o järjestöt jäsenistölle ja kuluttajille
- paikallislehdet hyvä kanava viestiä
 - o "totuus=paikallismedia"
- kasvokkain tapahtuva viestintä tärkeää
 - o kaikki kohtaamiset kasvokkain ovat merkittäviä
- tällaisia tilaisuuksia voisi olla enemmän
 - o verkostot kasvavat
 - o Miten motivoida osallistujia mukaan?

Yleisiä huomioita maataloudesta

Huoltovarmuus

- viljan ylituotantoa joka vuosi
 - o ylijäämää kuitenkin vain puolen vuoden tuotannon verran
 - Onko sittenkin hyvä asia huoltovarmuuden kannalta?
 - Pitäisikö tukea valtion tasolta paremmin?
- Suomessa myös virallinen viljan huoltovarmuus
 - o vain kylvösiementen muodossa
 - ylituotantoa ei lasketa tähän
 - o Onko siemeniä riittävästi kattavaan huoltovarmuuteen?
- Pitäisikö viljelyn ulkopuolella nyt olevat pellot pitää valmiudessa eikä esim. metsittää?

Menneisyys ja nykyisyys

- 1960-luvun sekatilamalli olisi kestävämpi, mutta nykyisin ei ole varaa kahteen eri korjuuketjuun
- kaikki 1960-luvulla opittu ei päde nykyisin
 - o asioita tehtävä eri tavalla

- Miten tehdään olemassa olevan ja osin ristiriitaisenkin tiedon valossa?
- Tehtiinkö ennen asiat sittenkin paremmin?
- Ilmastonmuutoksen vaikutus?
- tilojen määrä vähenee ja tilakoko kasvaa
- tilan omat tulevaisuuden näkymät ratkaisevat, kehitetäänkö ja satsataanko esim. ilmastotoimiin
 - kun tilalla on nuori viljelijä tai tieto jatkajasta, ympäristötoimet on hoidettava samalla tavalla kuin muutkin yritykset tekevät
 - varmistetaan olemassaolo vielä 10 tai 20 vuoden päästäkin
- nuori sukupolvi on erilainen kuin vanha
 - ”Nuoremman sukupolven viljelijä puhuu hiilensidonnasta ja pölyttäjäistä.”

Viljely ja viljelykasvit

- avokesannointi raju menetelmä
 - paremmat vaihtoehdot mietityttävät
- Riittääkö ruoka, jos kaikki olisivat luomuviljelijöitä?
 - Riippuu myös viljelykasveista?
- Kasvissyönnin ja viljelyn vaikutukset huomioitava tulevaisuudessa
 - valkuaiskasvit, kuten herne, parantavat maaperää ja satoa
- kumina merkittävä vientikasvi
- rypsi ja rapsi arvokkaita
 - runsas torjunta-aineiden käyttö kuitenkin ongelma
 - EU haluaa rajoittaa torjunta-aineiden käyttöä
 - Onko massaviljely haitallista ympäristölle?
- toksiinit unohtuvat
 - teollisuuden keino säädellä
- kauran ylituotanto pitäisi yhdistää parempaan tuotteistukseen
 - esim. yhdistettynä suomalaiseen mustikkaan

Liharuoka ja kasvisruoka

- seurakunnassa käsittelyssä aloite lihattomasta ja maidottomasta seurakunnasta
- lihaton ruokavalio on yksittäisen ihmisen helpoimpia ja vaikuttavimpia ympäristötekoja
- ei tarvitse olla ehdoton

- lihankäytön vähentäminen ja järkevöittäminen askelia oikeaan suuntaan
 - ennen lihaa syötiin vain kerran viikossa
- lihattomuuden ympäristö- ja terveyshyötyjen julistaminen koetaan ideologiaksi/propagandaksi
 - polarisoiva vastakkainasettelu
 - ei edistä lihansyönnin vähentämistä
- Onko pakko puhua kasvisruoasta vs. liharuoasta?
 - Toimisiko paremmin hävikin vähentäminen ja aterioille kasvisten lisääminen?
- Toimiiko pakollinen kasvisruokapäivä kouluissa?
 - ruokaa menee hukkaan
 - osa kokee pakottamisena
- hyviä kokemuksia mm. koulu- ja työpaikkaruokailun hävikkiruokavaa´asta